

УКРАЇНА

(19) UA (11) 40107 (13) U
(51) МПК (2009)
B60S 5/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ПІДТРИМАННЯ АВТОМОБІЛІВ В ПРАЦЕЗДАТНОМУ СТАНІ

1

2

(21) u200812444

(22) 23.10.2008

(24) 25.03.2009

(46) 25.03.2009, Бюл.№ 6, 2009 р.

(72) ПОЛЯКОВ АНДРІЙ ПАВЛОВИЧ, UA, ГРЕЧАНЮК МИКОЛА СЕРГІЙОВИЧ, UA, НАГАЧЕВСЬКИЙ В'ЯЧЕСЛАВ ЙОСИПОВИЧ, UA

(73) ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, UA

(57) Спосіб підтримання автомобілів в працездатному стані, в якому розподіляють однотипні автомобілі на групи по напрацюванню з початку експлуатації, проводять аналіз відмов, які виникли з технічних причин, визначають системи, вузли і агрегати автомобіля, які потребують проведення заходів по підвищенню їх працездатності, розраховують параметр потоку відмов для кожної групи автомобілів, розраховують імовірності безвідмовної роботи для кожної групи автомобілів залежно від напрацювання з початку експлуатації, проводять аналіз значень імовірності безвідмовної роботи автомобіля і порівняння їх з допустимими значеннями, приймають рішення про періодичність проведення та обсяг робіт з підвищення працездатності автомобіля, який **відрізняється** тим, що

після розподілу однотипних автомобілів на групи по напрацюванню з початку експлуатації, додатково їх розподіляють по терміну перебування в експлуатації, після розрахунку параметра потоку відмов для кожної групи автомобілів проводять апроксимування залежності параметра потоку відмов автомобілів від напрацювання з початку експлуатації і терміну перебування їх в експлуатації, після проведення аналізу значень імовірності безвідмовної роботи автомобіля і порівняння їх з допустимими значеннями визначають періодичність проведення та обсяг робіт контрольно-технічного обслуговування для кожного автомобіля залежно від його напрацювання з початку експлуатації і терміну перебування в експлуатації, після прийняття рішення про періодичність проведення та обсяг робіт з підвищення працездатності автомобіля проводять коригування періодичності проведення додаткових робіт по підвищенню працездатності найменш надійних систем, вузлів і агрегатів автомобілів залежно від дорожніх умов експлуатації, природно-кліматичних умов, типу автомобілів і характеру їх використання та терміну перебування в експлуатації.

Корисна модель відноситься до галузі способів технічних обслуговувань, зокрема до способів обслуговування транспортних засобів, а саме до способу підтримання автомобілів в працездатному стані.

Відомий спосіб підтримання автомобілів в працездатному стані шляхом визначення раціональної періодичності проведення технічного обслуговування [Волков Д. П., Николаев С. Н. Надежность строительных машин и оборудования. - М.: Высшая школа, 1979. - 78с.], при якому визначають періодичність технічного обслуговування на основі закономірності зміни параметру технічного стану і допустимому його значенню.

Недоліками відомого способу визначення періодичності технічного обслуговування по закономірності зміни параметру технічного стану і допустимому його значенню є те, що для більшості систем, вузлів і агрегатів автомобілів значення

параметру технічного стану визначити неможливо.

Найбільш близьким технічним рішенням, обраним за прототип є спосіб підтримання автомобілів в працездатному стані [Спичкин Г. В., Третьяков А. М., Либин Б. Л. Диагностирование технического состояния автомобилей. - М.: Высшая школа, 1983. - 102с.], при якому розподіляють однотипні автомобілі на групи по напрацюванню з початку експлуатації, проводять аналіз відмов, які виникли по технічним причинам, визначають системи, вузли і агрегати автомобіля, які потребують проведення заходів по підвищенню їх працездатності, розраховують параметр потоку відмов для кожної групи автомобілів, розраховують імовірності безвідмовної роботи для кожної групи автомобілів залежно від напрацювання з початку експлуатації, проводять аналіз значень імовірності безвідмовної роботи автомобілів і порівняння їх з допустимими значеннями, приймають рішення про

(13) U

(11) 40107

(19) UA

періодичність проведення та обсяг робіт з підвищення працездатності автомобіля.

Недоліками відомого способу підтримання автомобілів в працездатному стані є те, що періодичність проведення заходів по підвищенню працездатності автомобіля визначають без урахування терміну перебування його в експлуатації, дорожніх умов експлуатації, природнокліматичних умов та характеру використання автомобілів, що призводить до збільшення кількості відмов в його системах, вузлах і агрегатах.

В основу корисної моделі поставлено задачу створення такого способу, в якому шляхом прогнозування передвідмовного стану систем, вузлів і агрегатів автомобіля, та визначенням періодичності проведення і обсягу робіт з підвищення працездатності за рахунок проведення визначеного обсягу контрольньо-технічних обслуговувань, забезпечується його безвідмовна робота протягом визначеного напрацювання.

Поставлена задача досягається тим, що в способі підтримання автомобілів в працездатному стані, в якому розподіляють однотипні автомобілі на групи по напрацюванню з початку експлуатації, проводять аналіз відмов, які виникли по технічним причинам, визначають системи, вузли і агрегати автомобіля, які потребують проведення заходів по підвищенню їх працездатності, розраховують параметр потоку відмов для кожної групи автомобілів, розраховують імовірності безвідмовної роботи для кожної групи автомобілів залежно від напрацювання з початку експлуатації, проводять аналіз значень імовірності безвідмовної роботи автомобіля і порівняння їх з допустимими значеннями, приймають рішення про періодичність проведення та обсяг робіт з підвищення працездатності автомобіля, після розподілу однотипних автомобілів на групи по напрацюванню з початку експлуатації, додатково їх розподіляють по терміну перебування в експлуатації, після розрахунку параметра потоку відмов для кожної групи автомобілів проводять апроксимування залежності параметру потоку відмов автомобілів від напрацювання з початку експлуатації і терміну перебування їх в експлуатації, після проведення аналізу значень імовірності безвідмовної роботи автомобіля і порівняння їх з допустимими значеннями визначають періодичність проведення та обсяг робіт контрольньо-технічного обслуговування для кожного автомобіля залежно від його напрацювання з початку експлуатації і терміну перебування в експлуатації, після прийняття рішення про періодичність проведення та обсяг робіт з підвищення працездатності автомобіля проводять коригування періодичності проведення додаткових робіт по підвищенню працездатності найменш надійних систем, вузлів і агрегатів автомобілів залежно від дорожніх умов експлуатації, природнокліматичних умов, типу автомобілів і характеру їх використання

та терміну перебування в експлуатації.

На кресленні представлено схему, що пояснює суть способу підтримання автомобілів в працездатному стані. (Фіг.)

Спосіб здійснюється за допомогою виконання послідовних операцій, визначених на кресленні. Попередньо однотипні автомобілі розподіляють на групи по напрацюванню з початку експлуатації і терміну перебування їх в експлуатації. Проводять аналіз відмов, які виникли по технічним причинам та розподіляють їх по системах вузлах і агрегатах автомобіля. Визначають системи, вузли і агрегати автомобіля, які потребують проведення заходів по підвищенню їх працездатності. Розраховують параметр потоку відмов для кожної групи автомобілів на проміжках напрацювання між черговими технічними обслуговуваннями:

$$\omega = \frac{m_{\Sigma}}{N \cdot S_{TO}}$$

де m_{Σ} - загальна кількість відмов за напрацювання, в тисячах кілометрів;

N - кількість автомобілів, за якими велось спостереження;

S_{TO} - напрацювання до чергового технічного обслуговування.

Проводять апроксимацію отриманих значень залежності параметру потоку відмов від напрацювання і терміну перебування автомобілів в експлуатації.

Розраховують імовірності безвідмовної роботи для кожної групи автомобілів залежно від напрацювання з початку експлуатації і терміну перебування їх в експлуатації:

$$P = e^{-\omega S_{TO}}$$

Проводять аналіз значень імовірності безвідмовної роботи автомобілів і порівняння з допустимими їх значеннями та приймають рішення про періодичність проведення та обсяг додаткових робіт з підвищення працездатності автомобіля.

Значення напрацювання, яке відповідає раціональній періодичності проведення планово-попереджувальних заходів по підвищенню працездатності, встановлюють по допустимому рівню імовірності безвідмовної роботи $P_D \geq 0,8 - 0,85$.

Терміни проведення додаткових робіт по підвищенню працездатності автомобілів коригують залежно від:

категорії дорожніх умов експлуатації (коефіцієнт K_1);

природнокліматичних умов (коефіцієнт K_2);

типу автомобілів і характеру їх використання (коефіцієнт K_3);

терміну перебування в експлуатації (коефіцієнт K_4).

Значення коефіцієнта K_1 наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта K_1

Категорія умов експлуатації	Умови руху			Значення K_1
	За межами приміської зони (понад 50км від межі міста)	В містах з населенням 100тис, жителів і приміській зоні	В містах з населенням більше 100тис, жителів	
I	Д1 Р1 Р2			1,0
II	Д1 Р3 Д1 Р1 Р2 Р3 Д3 Р1 Р2	Д1 Р1 Р2 Р3 Д2 Г1		0,9
III	Д3 Р3 Д4 Р1 Р2 Р3	Д2 Р2 Р3 Д3 Р1 Р2 Р3 Д4 Р1 Р2 Р3	Д1 Р1 Р2 Р3 Д2 Р1 Р2 Р3 Д3 Р1 Р2 Р3	0,8
IV	Д3 Р1 Р2 Р3			0,7
V	Д6 Р1 Р2 Р3			0,6

де Д - тип дорожнього покриття;
Р - тип рельєфу місцевості.
Тип дорожнього покриття:
Д1 - цементобетон, асфальтобетон, бруківка, мозаїка;
Д2 - бітумомінеральні суміші;
Д3 - щебінь, гравій, дегтебетон;
Д4 - буліжник, розжарений камінь, а також ґрунт і не міцний камінь, оброблений терпкими матеріалами;
Д5 - ґрунт, закріплений і утрамбований місце-

вими матеріалами, лежневе і брусчатке покриття;
Д6 - природні ґрунтові дороги, тимчасові внутрішньокар'єрні і інші дороги, під'їзні дороги, які не мають твердого покриття.
Тип рельєфу місцевості характеризується висотою над рівнем моря:
Р1 - рівнинний - до 200м;
Р2 - горбистий - від 200м до 1000м;
Р3 - гірський - вище 1000м.
Значення коефіцієнта K_2 наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта K_2

Тип природнокліматичних умов	Значення K_2
Райони з великою агресивністю навколишнього середовища (узбережжя Чорного та Азовського морів з шириною смуги до 5км)	0,8
Інші райони	1

Значення коефіцієнта K_3 наведені в таблиці 3.

Таблиця 3

Значення коефіцієнта K_3

Типи автомобілів і характер їх використання	Значення K_3
Сідельні тягачі	0,95
Автомобілі, які використовуються постійно з одним причепом	0,9
Автомобілі, які використовуються постійно з двома причепами, автомобілі - самоскиди	0,85
Автомобілі-самоскиди, які використовуються постійно з одним причепом	0,8
Учбові автомобілі, які використовуються для практичного водіння	0,8
Гусеничні тягачі і трактори-тягачі, які використовуються з навісним устаткуванням, учбові гусеничні машини	0,8
Автомобілі, які постійно використовуються для буксирування літаків	0,6
Спеціальні автомобілі	0,7

Значення коефіцієнта K_4 наведені в таблиці 4.

Таблиця 4

Значення коефіцієнта K_4

Термін перебування автомобіля в експлуатації, років	Значення K_4	
	ТО-1	ТО-2
до 3	1	0,90
від 3 до 5	0,56	0,52
від 5 до 7	0,36	0,31

Скориговане напрацювання для проведення контрольно-технічного обслуговування визначають за виразом:

$$S_{KTO} = S_{TO} \cdot K_1 \cdot K_2 \cdot K_3 \cdot K_4$$

Підвищення ефективності застосування способу підтримання автомобілів в працездатному стані досягають за рахунок прогнозування їх технічного стану і проведення заходів по підвищенню їх

працездатності, тим самим забезпечують скорочення витрат часу і матеріальних засобів на проведення номерних технічних обслуговувань, які із збільшенням терміну перебування автомобілів в експлуатації пропорційно зростають у порівнянні з нормативними за рахунок збільшення кількості відмов.

